

Motion till riksdagen 2010/11:N228

av **Lars Elinderson (M)**

Svensk Exportkredit

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anføres i motionen om betydelsen av att det görs en översyn av Svensk Exportkredits uppdrag, inriktning och övergripande mål.

Motivering

AB Svensk Exportkredit (SEK) bildades 1962 av staten tillsammans med ett antal svenska banker. Det ursprungliga syftet var att bolaget skulle främja svensk export i en tid då privata banker hade begränsade möjlighet att ge långfristiga krediter med stor risk och begränsade säkerheter.

År 2000 fick bolaget en ny ägarstruktur med staten som ägare av 65 procent av aktierna och ABB Structured Finance Investment AB som ägare av resterande 35 procent. År 2003 sålde ABB sin andel av bolaget till staten, och sedan dess är staten ensam ägare av SEK.

SEK är ett kreditmarknadsbolag och står under tillsyn av Finansinspektionen. Verksamheten omfattar exportkrediter och andra krediter i olika former. Enligt SEK:s balansräkning 2009 är SEK:s utlåning huvudsakligen exponerad mot finansiella institutioner och offentlig sektor och endast i begränsad utsträckning mot företag.

SEK:s uppdrag är att på kommersiella grunder främja verksamhet med svenskt intresse som är direkt eller indirekt kopplad till svensk export. Bolaget finansierar verksamheten genom upplåning på den internationella kapitalmarknaden. På uppdrag av staten administrerar SEK också det svenska systemet för statsstödda exportkrediter till fast ränta. SEK har en betydande upplåningsverksamhet och likviditetsförvaltning, vilket kräver omfattande organisation för administration och avancerad riskhantering.

Under den senaste finanskrisen tillsköt staten ytterligare kapital på 3 miljarder kronor samt beviljade en ökad låneram hos Riksgäldskontoret på

Fel! Okänt namn på

100 miljarder kronor. Syftet var att förbättra tillgången till långfristiga krediter för exportföretag.

SEK är verksam inom områden där det också finns privata aktörer. SEK bedriver också kreditgivning i sammanhang utan koppling till svenska företag och som inte heller på annat sätt kan anses stödja svensk export. SEK har också kritiserats för att likviditetsförvaltning haft en alltför framträdande roll i bolagets verksamhet.

Riksrevisionen

Riksrevisionen har nyligen genomfört en granskning av SEK. Granskningen syftade till att bedöma om verksamheten bedrivs i enlighet med riksdagens beslut.

Granskningen visade att bolagets verksamhet successivt har utökats och att bolaget tillåtit växa kraftigt. SEK har gått från att erbjuda exportkrediter till svenska företag till att även ägna sig åt annan verksamhet. Uppdraget har breddats för att inkludera i stort sett allt som har med finansiell verksamhet att göra, utom faktisk bankverksamhet gentemot privatpersoner.

Som en följd av det generöst formulerade uppdraget har SEK kunnat bli verksam inom verksamhetsområden där det även finns privata aktörer. SEK:s breda uppdrag, kombinerat med ekonomiska mål som är lågt satta i förhållande till privata aktörer ger bolaget en relativt hög grad av handlingsfrihet.

Riksrevisionen är mycket kritisk till SEK:s nuvarande verksamhet och noterar bland annat följande anmärkningsvärda omständigheter;

- ? SEK har en enorm balansräkning med totala tillgångar på ca 370 miljarder SEK. Detta motsvarar ca 30 % av statens totala upplåning och mer än 100 % av statens upplåning i utländsk valuta.
- ? SEK:s egna kapital utgör endast ca 3,5 % av balansräkningen och resten är finansierat genom upplåning på internationella kapitalmarknader. Detta får nästan isländska proportioner och ställer betydande krav på riskhantering och administrativa system. Kvaliteten på dessa system har ifrågasatts av bolagets revisorer.
- ? SEK:s huvudsakliga verksamhet har liten koppling till svensk export (t.ex. bara ca 20 % av balansräkningen utgör "utlåning till allmänheten", dvs. företag). Resten är huvudsakligen utlåning till kreditinstitut och likviditetsförvaltning, dvs. placeringar i värdepapper och finansiella instrument.
- ? SEK betraktas som "Kingdom of Sweden" på internationella kapitalmarknaderna, men dess upplåning och likviditetsförvaltning sker utan direkt insyn eller påverkan av Riksgälden. Det förefaller inte rimligt att bemanna två separata organisationer för hantering av internationell upplåning och likviditetshantering i Kungarikets namn.
- ? Skenande administrationskostnader och tveksamma bonusavtal för anställda. Personal och administrationskostnader har mer än fördubblats de senaste fem åren och uppgår till ca 475 miljoner kronor under 2009.

Fel! Okänt namn på

Riksrevisionen föreslår att en analys bör göras av bolaget, för att bland annat se över de ekonomiska målen och säkerställa att bolaget får ett tydligare uppdrag inriktat på exportfrämjande finansieringsverksamhet.

SEK uppgift på lång och kort sikt

Flertalet länder kämpar för närvarande med underskott i handelsbalansen och med statliga budgetunderskott. Eftersom devalvering är ineffektivt medel för exportfrämjande i en värld där alla strävar i samma riktning kommer statligt exportstöd genom effektiva exportkreditsystem att få en ökad betydelse. Från den utgångspunkten och med hänvisning till regeringens målsättning att pröva motiven till alla statligt ägda bolag, bör riksdagen ge regeringen till känna att SEK:s verksamhet ses över i enlighet med Riksrevisionens rekommendationer och att detta sker snabbt och med högsta prioritet.

En utdragen process som innebär flera år av oklarhet om SEK:s framtida verksamhet skulle kunna medföra att svenska företag inte får tillgång till samma typ av exportstöd eller exportkrediter som konkurrenter i andra länder. Detta skulle vara till skada för svensk exportindustri. Det är därför av stor vikt att regeringens översyn av SEK:s uppdrag, inriktning och övergripande mål sker utan fördröjning. Detta bör riksdagen ge regeringen tillkänna.

Stockholm den 21 oktober 2010

Lars Elinderson (M)